

דיבבא לבד אצל מארי דיללא נשארז עדיין היינו אותן
 שיש להם אחיזה בגוון הלבוש של ההתחלקות אמנם מלד
 התרושה שהוא מדת יעקב שמראה בעבודתו ה' הוא
 האלהים שאף בגוון הלבוש מההתחלקות נמלא ג"כ השי"ת
 ומעולם הארה כזו נתבטלו תרומתו מארי דיבבא ומארי
 דיללא נמלא שמלד התבטלות האומות הוא התרושה
 עיקר הדינא קשיא ושפיר מה דאיתא כאן יליתא דאיהו
 דינא תקיפי תלת תבירין דאיהו דינא רפיא כי כאן
 מיירי מלד סדר ההתבטלות של העו"ג ולקמן דף רל"ב
 מיירי איך שהוא מלד ישראל לזה איתא שם שברים דינא
 קשיא בלא רחמי :

(כד) בחדש השני באחד לחדש וגו'. בזה"ק
 (אמור לח:) ר"י פתח תקעו בחדש
 שופר בכסה ליום חגנו, זכאין אינון ישראל דקב"ה קריב
 לון לגביה מכל אומין עכו"ם ואחרעי בהו ומאחר רחיקא
 קריב לון לגביה הה"ד ויאמר יהושע וגו' בעבר הנהר
 ישבו אבותיכם מעולם וגו' הנהר ההוא נהר דאשתמודע
 וכו' ההוא נהר עולם אקרי וכו' :

הענין הוא כי בכל ר"ה חוזר להתעורר זאת הנקודה
 מרלנו הפשוט שהיה בהתחלת הבריאה אשר עלו
 בה ישראל במחשבה תחלה שזאת הנקודה הוא בלי גבול
 ועליה מסובב עיקר חכלית המכוון מכל הבריאה כמו
 שאמרו ז"ל בראשית ברא וגו' בשביל ישראל שנקראו
 ראשית שקודם בריאת עולם היה כל הבריאה כמוס
 ונכלל ברלוגו הפשוט ית' כענין שמלינו בתזוה"ק (הקדמה
 ד) דעשר ספירות דאלילות מלכא בהון איהו וגרמוי
 וחיי' חד בהון וכו', וכשעלה ברלוגו הפשוט ית' שיהיה
 ניכר כבודו ית' גם מעולם השפל לזה חילק את מעשיו
 ומלך עליהם וזהו הרלון שחילק את מעשיו נקרא בזה"ק
 נהר דנגיד ונפיק ועל זה הרלון איתא שם בזה"ק תא
 חזי ההוא נהר אע"ג דלאו איהו דינא דיגין נפקין
 מסטריו וכו', היינו שבמקור שורשו ניכר עדיין מפורש
 התכללות המדות ואחדותם שאין בהם ח"ו שום פירוד
 אלא דדיגין נפקין מסטריו, היינו דנגיד ונפיק מסטריו
 כל ההתחלקות אכן יפרד משם כ"כ עד שאינו ניכר שוב
 בהמדת החיבור והאחדות שיש בשורשם, וזהו דאיתא
 בזה"ק (בראשית כב) כד מטא לעלמא דפרודא דאיהו
 עולם הגבדלים אמר נעשה אדם וכו', היינו כי מאחר
 שיש כ"כ הבדל ופירוד לכך לריכין להורות אדם שעל ידו
 יחזור ויתאחד הבריאה למקור שורשה כי זאת הוא עיקר
 הלות אדם שיכול להכיר שורש האחדות מזה שרואה
 נגדו שני הפכיים מוכיח שיש אחד על גביהם שמתאחדים
 אללו כל הפכיים ולהיות שהעמיד השי"ת כל סדר
 הבריאה בדרך עילה ועלול דבר ונוקבא משפיע ומקבל
 כדאי' בזה"ק (שמות ד') אע"ג דאיהו מלך עלאה איהו
 נוקבא לגבי נקודה עלאה סתימא דכלא ואע"ג דאיהו

נוקבא איהו דכורא לגבי מלך דלתחא וכו', היינו שכל
 מדה מקבלת מלמעלה ממנה ומשפעת למטה הימנה אכן
 אין מתאחדים ביחד גבי כל מדה הקבלה וההשפעה כי
 בעת שהמדה מקבלת מלמעלה אז עומדת בהתבטלות
 עלום עד שאינה מזכרת שוב את מהותה מחמת הבהירות
 מעולם הכרתה באורו ית' ואחר שמהפכת פניה להשפיע
 למטה הימנה שוב נתעלם ממנה זאת הבהירות כי אם
 לאו לא היה באפשרה להשפיע לזולתה וכענין דאיתא
 (בספר הקנה) כשברא הקב"ה את עולמו הפך את אור
 פניו ממנה, היינו שבזאת הרגע שלריכה הבריאה להשפיע
 להלן ממנה מוכרח שיתעלם ממנה בהירות הכרתה שהיה
 אללה בעת קבלתה וזהו שהפך את אור פניו ממנה כדי
 שיהיה בכחה להשפיע לזולתה וזה ההעלם נחשב על
 לבא מעלה לחטא כ"ש גבי המלאכים שהלכו לשחת את
 סדום שנענשו על מה שהיו אומרים כי משחיתים אנחנו
 ונעלם מהם בשעת מעשה שהמה רק מקבלים כדאיתא
 (במדרש רבה וירא) אף שאמרו אח"כ וישלחנו ה'
 לשחתה מ"מ בשעת מעשה נעלם בזה הרגע מהם ותלו
 הכח בעלמם והוא יען שהם משוללי בחירה להכיר כח
 הבורא גם בתוך ההסתר לזה בעת השפעתם למטה
 שכסתר מהם בזה הרגע גודל הבהירות יכולין לחשוב שיש
 בהם כח בפני עלמם. אמנם עיקר רלוגו ית' הוא בזה
 העולם שיהיה הכרה בכבודו ית' גם בחשכות הסתרת
 הלבושים לזה ברא השי"ת את הלורת אדם דו פרלופים
 ובהאר"י הק' ז"ל נקרא זאת כותל אחד לשניהם וכו"ק
 (במדרש א) איתא ע"ז נוקבא אחידת בסטרוהי, היינו
 שאללו נתאחד הקבלה וההשפעה שהיא בחינת נוקבא
 ובחינת דבר ביחד שאינו מתבטל מהותו בעת שעומד
 פב"פ ומקבל וזכר נמי בטוב בעת שמשפיע שהוא רק
 מקבל כי יש בו כח הבחירה להמליך עליו את השי"ת
 אף בגודל הסתרתו לכן יכול שפיר להכיר אף בשעה
 שמשפיע שהוא רק מקבל ובזאת ההכרה הוא עיקר
 המכוון מרלוגו ית' לזה מלינו בגמ' (עירובין ח') הי
 מינייהו סגי ברישא אמר ר' נחמן בר יצחק מסתברא
 דזכר סגי ברישא, היינו כי זכר מורה על כח עבודה
 בבחירה ונוקבא רומז על הכרה עלומה בבחירות חזקה
 עד שאין מקום כלל לכח הבחירה והגם שיהיה לעתיד
 עיקר היקרות בזאת ההכרה שיכירו שאין האדם פועל
 כלום בכח בחירתו רק הדי"ת לבדו הוא פועל הכל כמו
 שנאמר הנני עושה חדשה בארץ נקבה תסובב גבר,
 היינו שאז ינהיר השי"ת שכח הנוקבא הוא יותר נעלה
 מכח הדבר, אכן בזה העולם הוא עיקר רלוגו שיעבוד
 האדם בכח בחירתו הטובה וזהו מסתברא דזכר סגי ברישא
 אכן כל עוד שהיה נוקבא אחידת בסטרוהי לא היה הזוג
 בשלימות כדאיתא בהאר"י הק' ז"ל שהזוג היה אז אחור
 באחור כי מאחר שלא היה עדיין שום הסתר בעולם והיה
 ניכר

יבדד תפודת התגלות אורו ית' בכל הגבראים בלי שום
 הפלם כלל ותמילא לא היה עדיין יסוד חזק ובחירה
 ותחמת זה לא נגמר עדיין בשלימות הכלית המכוון
 4 מרענו ית', כי עיקר המכוון הוא דוקא שיחשלב האור
 בכל מיני החלבשות ויסתדר כ"כ אח האור עד שיהיו
 לבושים באלו שיאמרו מה שדי כי נעבדנו, ובכל זאת
 יוליא האדם את פלמו מכל אלו ההסתרות להמליך עליו
 את השי"ת בבחירתו רענו המצוי ובוה יהיה נגמר כל
 המכוון מהשי"ת שיהיה סודו פנ"ש וזוה בזה אינו יתכן
 להיות כי אם פ"י הנכבדה כמבואר בהאר"י הק' ז"ל,
 היינו רק אתר שגשג האור כדכתיב ויפל אלהים
 תרדמה על האדם וישן ויקח אמת מללשותיו וגו', והוא
 כי ענין שינה הוא שמך השי"ת אלו החיים של אדם
 ומראה להאדם אשר באין נחשב כל כמו לפניו וזוה
 נופל שינה על האדם והחבטל הימנו כל כלי פעולתו ולא
 נשאר לו נבי האדם רק הנקודה הנקראת בת עין
 כמאמר המאיר לחשון בת עין שאמרים קודם השינה,
 כי בשעת השינה שוסק השי"ת רק עם זאת הנקודה וכל
 הכלי פעולה של אדם כמה בגודל ההעלם וכאשר מחשורר
 האדם מזה ההעלם להמליך עליו השי"ת נגמר מחמת זה
 הוא שיהיה פנים בפנים, וזה היה כל ענין הנסירה
 כדכתיב ויקח אמת מללשותיו וגו' ואח"כ נאמר ויביאה
 אל האדם וגו' כי מחמת ההעלם נחווה הנסירה שיהיה
 סודו פנ"ש כי כיון שיש העלם והאור נחלבש בהסתרות
 ובכל זאת בוקש האדם אלו ההסתרות בבחירתו הטובה
 וסביר דרך כל לבושים הרחוקים ג"כ את אורו ית'
 בזה נגמר בשלימות כל הכלית המכוון מרענו ית' שאמר
 והיה העולם כדאי במודע (בראשית רבה) שהשיב השי"ת
 להמלאכים שאמרו מה אטש וגו' א"כ לונה ואלפים כולם
 למה עשיתו וכו', היינו שעיך המכוון הוא שמתוך כל
 הלבושים הרחוקים יהיו מכירים באורו ית' וזוה שבוקש
 האדם בזה בחירתו את ההסתרות ותמליך עליו את
 השי"ת נחברר ששורשו הוא למעלה בזה הרעון העליון
 הנקרא עבר הנבר שהוא למעלה מכל ההתלקות וכל
 ההעלם שהיה מלפנים נבי האדם בשעת התרדמה קודם
 הנסירה זה היה רק משום שהיה חפץ השי"ת להתפאר
 עזו ולבראות לו שכל כח הפעולות שלו באין עזו
 ותמילא מוכח שכן הפעולות של אדם שפועל
 בבחירתו הוא יקר מאד כי אם לאו לא היה שייך
 שיסתפאר כביכול ית' עזו ולבראות שכל הפעולות באין
 עזו כענין שמיט צוה"ק (ויגש ח) כן שמים לא וכו'
 צעינו צעינו הוא דלא וכו' וכו', היינו כי מזה שמתפאר
 השי"ת עזו שמים ואומר שצעינו גם הם לא וכו' מורן
 ממילא שנהרות זך ועלם שיתקן להיות בסוג הגבראים
 הוא ביומר בשמים לכן שייך שיסתפאר השי"ת עזו כן
 נחברר אתר התרדמה והנסירה גודל היקרות מפעולת

אדם פ"י בחירתו צעינו ית', וכן בכל ר"ה שהוא זמן
 הנסירה נחשורר מזה התרדמה וזוה נתחזק באדם כח
 בחירתו ליה נאמר חקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו
 ובכסה מורה על העלם רענו ית' בהחלבשות זה העולם
 כי בזה היום מחשורר הנסירה אשר רענו הפשוט
 נחכסה ונחשלב אורו בהחלבשות בכדי שיהיה מקום
 לעבודה בבחירה לזה לריך האדם בר"ה לעמוד מנדו
 בחקיעת שופר לעורר אוחו הרעון החסן בהויות עולם
 כי שופר הוא כדאיחא צוה"ק (גשא קלט:) מן המגד
 קראתי ית' מאחר דשאר דיקגא לאתפסטה וכו' ובג"כ
 אמר ית' ית' חרי זימני וכו', היינו כי זה הרעון ית'
 המנמלם גודל אורו להנהיר דרך שכל דקיק למען שיהיה
 מקום להתפשטות הלבושים מזה העולם זאת הבחינה
 נקרא יתר ועל זה כתיב מן המגד קראתי ית' והשם י"ה
 רומז כמאמר ז"ל על הפסוק כי ביה ה' לור עולמים
 שאין הכסא שלם ואין השם שלם וכו' שכך העמיד רענו
 ית' שלא יהיה שום שלימות כביכול ית' בלתי עבודה
 ישראל ועל זה נאמר בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' לור
 עולמים, היינו כי מזה הגמלוס מהשם י"ה נמשך כל
 הבטוחות של ישראל, וזה דאיחא שם ובג"כ אמר י"ה
 י"ה חרי זימני וכו', היינו להורות גם על למנוס השני
 מגד ישראל שנקרא נמי מן המגד כו' פ"י הגמלוס מאורו
 ית' שנחשלב כ"כ בלבושי זה העולם נחשורר מחמת זה
 נבי ישראל נמי גודל למנוס ללעוק מעומק לבבם שיחגלה
 אללם אור רענו ית' הגנו והכמוס בחוך אלו הלבושים
 ועל זאת הלעקה הבאה מעומק נקודת הלב רומז חקיעת
 שופר כמבואר צוה"ק (בשלח ס) כגוונא דשופר לשדרא
 קלא באורח מישור מאחר דחיק וכו' כי נגד זה הרעון
 שהעמיד השי"ת להויות עולם שיהיה בבחינת בכסה
 הנקרא מן המגד מחויב האדם ג"כ להתלבש נגדו מאחר
 דחיק וללעוק מן המגד וגו' וזוה משלים רענו ית' כי
 כשמרגיש האדם בהסתרת אורו ית' ולעק מעומק לבבו
 על הגבור שמים שנעלם ונסתר בזה העולם בואת הלעקה
 מחשורר בחורה ראשית הנקודה הבלתי גבול שעלם
 מסובב כל המכוון מבריאח עולם הנקרא עבר הנבר
 שבה עלו ישראל במחשבה תחלם חס מחשורר במטות
 חקיעת שופר כמבואר (שם) וצעינן לאחזאה עובדא
 בשופר לאתפרא שופרא אחרא וכו', היינו שדווקא מתוך
 החלבשות זה העולם יכולין לעורר הרעון הפשוט המשולל
 לבוש כדאיחא צוה"ק (פנחס רכא) לית אדני בלא הויה
 כגוונא דלית קול בלא דיבור ולית דיבור בלא קול והאי
 איהו קשוט בעלמא דאלילות אבל בעלמא דפרודא
 אית קול בלא דיבור וכו', היינו שדוקא בזה העולם
 יכול האדם לעורר הקלא פנימאי וזהו שאמרו ז"ל אמרו
 לפני מלכיות כדי שחמליבוני עליכם כי מגד השי"ת
 נקרא מלכיות זס שחילק את מפשיו ומלך עליהם כי זס

הרכון היה בגודל נדיבות שחפץ כביכול ית' שיהיה נגמר כבודו גם מעולם השפל כי עיקר רלונו ית' כבריאת עולם היה להראות כבודו גם לעיני האדם וכן עומק לבבם של ישראל מבקשים נמי תמיד בהתגלות אלהותו ית' כמו שאנו מתפללים תמיד גלה כבוד מלכותך עלינו וזהו מן המלך קראתי י"ה, היינו מן זה המלך שנסתר כ"כ אורו ית' מרעיש האדם ולועק להשי"ת שיחיר נגד עיניו אור רלונו מפורש וזה הוא אחר אעקף מלך אדם שתקיעת שופר הוא הכלל מכל התפלות שעי"ה השופר מתעורר מחדש הנקודה שעלו בה ישראל במחשבה ועי"ה יש כח בתפלת אדם לשנות מדותיו ית' כדאיתא בגמ' (סוכה יד) והוא כי הלורה אדם הוא הכלל מכל הנבראים כי הוא מרגיש בחסרון כבודו ית' והם אינם מרגישים כלל ולזה יש להאדם כח התפלה כדאי"ה בזה"ק על הפסוק ויפח באפיו נשמת חיים ומתרגמין דיכול למלא קדם מלכא מה דלית כן בשאר כל בריין והוא יען שאין שום בריה מרגיש שמחוסר כ"ש כמו הלורה אדם, לזה יכול למלא קדם מלכא ולומר דעה בהנהגתו ית' משום שכל עיקר המכוון מתפלתו הוא רק כבוד שמים, ולכך יכול להתפלל על לרכי הגוף שלו הגם איך יתכן שיאמר אדם דעה ולבקש שימלא לו השי"ת מה שחסר לו בתפיסתו הקטנה, אכן כיון שעומק המכוון של האדם בכל המבוקש שלו הוא רק כבוד שמים וכמאמרם ז"ל בגמ' יפנה ויעול ידיו ויקרא ק"ש ויתפלל והתחלת התפלה הוא ארני שפתי תפתח, היינו שלא יעלה בדעתו לבקש מה שאין רלונו ית' וכיון שמסלק כ"כ דעתו וחפלו ומוסר עלמו להשי"ת מוילא כל מה שחסר לו בתפיסתו הקטנה נוגע בכבוד כביכול ית' כי הוא סילק מלדו כל נגיעותיו ומה שהוא חפץ הוא הכל רלונו ית' וכאשר תחסר לו איזה דבר יכול שפיר ללעוק מה תעשה לשמך הגדול כי מה שחסר לו בתפיסתו תחסר זאת בכבוד שמים, וזהו אמרו לפני מלכיות, היינו שכל חפץ לבבכם לא יהיה רק גלה כבוד מלכותך עלינו כדי שתמליכוני עליכם כדי שתוכל לומר דעה בהנהגתו ית' אף בתפיסה הקטנה שלכם, אמרו לפני זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לעובה, ואיך יתכן לשון זכירה אלל השי"ת הלא אין שכחה לפני כסא כבודך אלא שזה הוא רק מלך האדם, היינו כל כמה שקובע האדם בלבבו זכירה בהשי"ת כלומר שיודע ברור שכל חייו תלוי בזה הזכירה כך מראה לו השי"ת מפורש השגחתו עליו בכל פרט ובכל רגע לטובה:

(בה) ר' ילחק פתח תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו וגו' בעצב הנהר ישבו אבותיכם מעולם ההוא נהר דאשתמודע ואחידע מעולם וכו' ההוא נהר עולם אקרי וכו' האי נהר אע"ג דלאו איבי דינא דינן נפקין מסטרוהי וכו' (זוה"ק אמור דף לח):

ביאור הענין כי נהר רומז על ספירה הנקרא בינה וזהו

דאיתא כאן אף על גב דלאו איבי דינא דינן נפקין מסטרוהי וכו', היינו כי מספירות בינה נגיד ונפיק כל התחלקות המדות שחילק השי"ת לכמה פרטים את האור כדי לקבל כבוד מתחתונים ומחמת זאת התחלקות מתחיל כל בנין עולם כי נקרא עולם מלשון הפלם וכדאי' (בספר הקנה) כשברא הקב"ה את עולמו הפך את אור פניו ממנה וכו' ועל זה איתא כאן בעצב הנהר ישבו אבותיכם מעולם, הנהר הוא נהר דאשתמודע ואחידע מעולם וכו', היינו שהשורש של ישראל הוא בעצב הנהר שהוא למעלה מבינה כלומר שישראל הנה למעלה מהתחלקות המדות בזה הרטן העליון שהוא למעלה מאלו הגבולים של עוה"ז כי עיקר מקומם הוא במקור אחדותו ית' כמאמרם ז"ל ישראל עלו במחשבה גם קודם עבודתם, היינו קודם הסלבוש רטטו ית' בהלבושים של זה העולם, ומבאר זוה"ק בזה הפסוקה את הפסוק בחדש השביעי וגו' יום תרועה יהיה לכם וגו' והוא כי שביעי הוא התכלית מסוון מכל המדות שבו נגמרו בשלימות הגם שהבריאה נגמר בששי מ"מ התכלית מכוון מכל המדות נגמר בשביעי כי בשביעי נתכללו בחזרה כל המדות לשורש אחדותם כמו שביאר אלא"ר הגה"ק זללחה"ה על מה שבשלישי ובששי נכפל כי טוב כי שלישי מורה על התכלית שני מדות ההפכיים יפן שכבר יש שני ימים הרומזין על חסד וגבורה שהמה מדות ההפכיים ויום שלישי רומז על מדת תפארת שהוא ההתכללות אלו ההפכיים בשורש אחדותו ית' ומחמת זה ההתכללות מוכח שמאיר בו בשומק גדול אור חסדו ית' כ"כ אשר בזה הרב חסד נכללים כל ההפכים שעליו נאמר כי לעולם חסדו ולקך נכפל בו כי טוב וביום ששי שרומז על מדת יסוד שבו נגמר הבריאה כמאמרם ז"ל בששי גמר את מעשיו ואז יכולה הבריאה לחשוב שיש בה כח לפעול כי כבר יש לה כח הויה צפני עלמה בשלימות לזה נכפל בו נמי כי טוב להורות שכל גמר הויהה לריכה הבריאה להזכיר היעב א"ע ולשורר מתהלת קבלת קיום הויהה ולהזכיר היעב שכל גמר קיום הויהה הוא רק אור חסדו ית' השופע בה תמיד בכל רגע ורגע בלי הפסק ח"ו. אולם בשביעי שרומז על מדת המלכות ובזאת המדה נגמר בשלימות כל תכלית המכוון מהבריאה כי זה התכלית מכוון הוא עיקר גמר מעשיו כדי שיהיה למלך עליהם, היינו כדי שיתכללו כל המדות בחזרה לשורש אחדותו ית' כדי ששביעי מורה על שלימות הגמור לזה נאמר בחדש השביעי וגו' יום תרועה יהיה לכם וגו'. והענין הוא כי השי"ת העמיד בעולם היקף חדש וגם היקף שנה היקף חדש מורה על ההארה המאיר מלך עבודת האדם כי מלך הארת השי"ת אין שייך כלל חדש כיון שאינו נתיישן מלדו ית' שום דבר אכן מלך המקבל שכל הדברים נתיישנו אללו לזה בחדשותא דסיכרא שאו